

Notitie : Quickscan Flora en Fauna herontwikkeling Zorgcentrum Kooimeer te Alkmaar

Datum : 2 februari 2017
 Contactpersoon :
 opdrachtgever :
 Projectnummer : 211x09069
 Opgesteld door : Ineke Kroes
 Controle door : Corianne Verberne-van Dijk

Er zijn plannen voor een herontwikkeling aan het zorgcentrum voor ouderen “de Kooimeer” te Alkmaar. Bij ruimtelijke planvorming is een toetsing aan de natuurwetgeving verplicht. Door middel van een verkennend flora- en faunaonderzoek is een beoordeling gemaakt van de effecten die het plan zal hebben op beschermde natuurwaarden. Hierdoor wordt duidelijk of het plan in overeenstemming is met de natuurwetgeving.

Natuurbescherming in Nederland

De bescherming van de natuur is per 1 januari 2017 in Nederland vastgelegd in de Wet Natuurbescherming (Wnb). Deze wet vormt voor wat betreft soortenbescherming en gebiedsbescherming een uitwerking van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Daarnaast vindt beleidsmatige gebiedsbescherming plaats door middel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN), de voormalige Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Gebiedsbescherming vanuit de Wet Natuurbescherming

De Wet Natuurbescherming, heeft voor wat betreft gebiedsbescherming betrekking op de Europees beschermde Natura 2000-gebieden en de Beschermde natuurmonumenten. De Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden worden in Nederland gecombineerd als Natura 2000-gebieden aangewezen. Als er naar aanleiding van projecten, plannen en activiteiten mogelijkwerijs significante effecten optreden, dienen deze vooraf in kaart gebracht en beoordeeld te worden. Projecten, plannen en activiteiten die mogelijk een negatief effect hebben op de beschermde natuur in een Nature 2000-gebied (of Beschermde natuurmonument) zijn vergunningsplichtig.

Gebiedsbescherming vanuit Provinciaal beleid

De provinciale groenstructuur bestaande uit het Natuurnetwerk Noord-Holland (voormalig EHS) en het Programma Groen zijn ruimtelijk vastgelegd in de Agenda Groen. Het Natuurnetwerk Noord-Holland is een robuust netwerk van natuurgebieden en tussenliggende verbindingzones bestaand uit het Natuurbeheerplan Noord-Holland en de Structuurvisie. Dit netwerk bestaat uit bestaande natuurgebieden, nieuwe aan te leggen natuur en verbindingzones tussen de gebieden. Ook de beheergebieden voor agrarische natuurbeheer behoren tot het Natuurnetwerk Noord-Holland. De feitelijke beleidsmatige gebiedsbescherming vindt plaats middels de uitwerking van het provinciaal beleid in de gemeentelijke bestemmingsplannen.

Soortenbescherming vanuit de Wet Natuurbescherming

Soortenbescherming vanuit de Wet Natuurbescherming, heeft betrekking op alle in Nederland in het wild voorkomende zoogdieren, (trek)vogels, reptielen en amfibieën, een aantal vissen, libellen en vlinders, enkele bijzondere en min of meer zeldzame ongewervelde diersoorten en een aantal vaatplanten. Voor alle soorten, dus ook voor de soorten die niet onder de aangewezen bescherming vallen, of die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt de zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 1.10 Wnb). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aan aanwezige soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er een ontheffing of vrijstelling is verleend.

Vanaf 1 januari 2017 moet, onder de Wet Natuurbescherming, bij ruimtelijke ontwikkelingen naast de zorgplicht ook rekening gehouden worden met juridisch zwaarder beschermde soorten vanuit nationaal en Europees oogpunt. Beschermde soorten vanuit nationaal oogpunt betreffen soorten uit 'bijlage A en B' van de Wet Natuurbescherming. Beschermde soorten vanuit Europees oogpunt betreffen soorten uit Bijlage IV van de Habitatrichtlijn, de soorten uit Bijlage 1 en 2 Verdrag van Bern, en Bijlage 1 verdrag van Bonn, en alle in Europa inheemse vogels (Vogelrichtlijn). Op de 'Aangepaste lijst jaar rond beschermde vogelnesten' van het Ministerie van LNV (augustus 2009) wordt onderscheid gemaakt in verschillende categorieën vogelnesten. Van de meeste vogelsoorten zijn de nesten uitsluitend beschermd wanneer deze tijdens de broed- en nestperiode in gebruik zijn. Het gaat om soorten die jaarlijks nieuwe nesten maken. Van een aantal soorten roofvogels en uilen, koloniebroeders en gebouw bewonende vogelsoorten ('categorie 1-4 soorten') zijn de nesten en de functionele leefomgeving jaarrond beschermend. Tenslotte is er een categorie nesten van vogelsoorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed, maar die over voldoende flexibiliteit beschikken om, als die broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen ('categorie 5-soorten'). Vooralsnog is het uitgangspunt dat deze indeling gehandhaafd blijft, totdat de provincies deze hebben aangepast en vastgesteld. Komen soorten van de hierboven genoemde beschermingsregimes voor, dan is de eerste vraag of de voorgenomen activiteit effecten heeft op de beschermde soorten. Treden er effecten op, dan dient er gekeken te worden of er passende maatregelen getroffen kunnen worden om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust en verblijfplaats te garanderen.

Werkwijze quickscan flora en fauna

In de quickscan zijn de gevolgen van de ruimtelijke ingreep afgezet tegen de aanwezige natuurwaarden vanuit de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet en planologisch beschermde natuurwaarden. Deze werkwijze vloeit voort uit de brochure 'Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen' van het Ministerie van Economische Zaken van december 2016.

Om een beeld te krijgen van de natuurwaarden is op 30 januari 2017 door een ecooloog van BRO¹ een verkennend veldbezoek gebracht aan het plangebied. Mogelijke verblijfplaatsen en sporen van dieren zijn onderzocht. Hierbij is onder andere gebruik gemaakt van de checklist aanwezigheid (inschatten mogelijke aanwezigheid vleermuizen in een Flora- en faunawet vooronderzoek) uit het Vleermuispro-

¹ BRO is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus en heeft als doel kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging. Onze werkzaamheden voeren wij dan ook uit volgens de door het NGB vastgestelde gedragscode (versie juni 2008, aangevuld in februari 2010). De medewerkers binnen de discipline ecologie voldoen aan de door het Ministerie van EL&I genoemde voorwaarden voor ter zake deskundigen op het gebied van ecologisch onderzoek.

toel versie 25 maart 2013. Naast een veldbezoek is er een bronnenonderzoek gedaan. Voor dit bronnenonderzoek is onder meer gebruik gemaakt van de inmiddels aan de Wet Natuurbescherming aangepaste quickscanhulp (quickscanhulp.nl). De quickscanhulp geeft een overzicht van gegevens (van de afgelopen vijf jaar) uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFD), de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens.

Aan de hand van het uitgevoerde onderzoek is vervolgens beoordeeld welke beschermde soorten daadwerkelijk voor (kunnen) komen binnen het plangebied en is er vervolgens een inschatting gemaakt van de effecten van de ruimtelijke ontwikkeling op beschermde natuurwaarden.

Beschrijving van het plangebied

De beschrijving van het plangebied omvat de ligging, de huidige situatie en de toekomstige situatie.

Ligging van het plangebied

Het plangebied ligt aan de zuidrand van Alkmaar, vlakbij de uitvalsweg naar de A9. De Amersfoortcoördinaten van het midden van het plangebied zijn X= 111.265, Y= 514.502. Het plangebied is rood omkaderd weergegeven op de luchtfoto (figuur 1) en topografische kaart (figuur 2).

Figuur 1: Luchtfoto met begrenzing plangebied. Het plangebied is rood omlijnd.

Figuur 2: Topografische kaart plangebied.

Huidige situatie

Het plangebied ligt aan de zuidrand van Alkmaar. Aan de noordoost en noordwestzijde begint een woonwijk, aan de oostzijde ligt de uitvalsweg naar de A9, met daarachter aan de zuidzijde het AZ-stadion. Aan de zuidwestkant begint het agrarisch gebied. Het plangebied bestaat uit twee hoge appartementsgebouwen met zeven verdiepingen, met er omheen smalle groenstroken, een parkeerplaats en een rij bomen tussen parkeerplaats en de weg. Achter de twee appartementen, aan de zuidkant, is een goed onderhouden tuin met een grote vijver. Deze vijver staat in open verbinding met een doorgaande watergang. Aan de oostkant van de appartementen is een klein kapelletje. De volgende afbeeldingen (figuur 3 t/m 10) geven een impressie van het plangebied en de directe omgeving.

Figuur 3: Overzicht plangebied, de twee te slopen appartementen

Figuur 4: Overzicht tuin van het zorgcentrum gezien vanaf de zuidzijde, met de vijver op de voorgrond

Figuur 5: Uitzicht op de parkeerplaats, met groenstrookjes aan de zijkanten

Figuur 6: De parkeerplaats, met op de achtergrond het kapelletje

Figuur 7. Zicht op de ventilatieopeningen in de muur. De spouwmuren zijn niet geïsoleerd.

Figuur 8, Open stootvoegen boven de raampartijen.

Figuur 9, Zolder van de appartementen

Figuur 10, Op 1 plaats op de zolder zijn een paar afgebeten vliedervleugels gevonden

Toekomstige (geplande) situatie

De gewenste ontwikkeling van het plangebied betreft ontwikkeling van een nieuw, modern gebouw voor het zorgcentrum. Hierbij blijven de aanleunwoningen intact. Hiervoor zullen de appartementsgebouwen verdwijnen, en gesloopt worden. Van de parkeerplaats zal de bestrating verwijderd worden en het plangebied zal bouwrijp gemaakt worden. Hiervoor zal vegetatie verdwijnen en grondverzet gepleegd worden. Fig. 11 geeft een impressie van de gewenste situatie.

Fig. 11. Impressie van de gewenste situatie

Toetsing gebiedsbescherming

Wettelijke gebiedsbescherming

De dichtstbijzijnde wettelijke beschermde natuurgebieden zijn de Natura-2000 gebieden Noordhollands Duinreservaat op 6,4 km afstand en Eilandspolder op 5,8 km afstand. Gezien de afstand en de aard van de ontwikkelingen zijn negatieve effecten op deze Natura-2000 gebieden op voorhand uitgesloten. In de planvorming hoeft verder geen rekening gehouden te worden met de Natuurbeschermingswet.

Planologische gebiedsbescherming

Het plangebied ligt geheel buiten het Natuurnetwerk Noord-Holland en het Programma Groen zoals is vastgesteld in de Agenda Groen. Het gebied ten zuidwesten van het plangebied is wel onderdeel van de EHS (zie fig. 12). Echter, dit gebied ligt gescheiden van het plangebied door een drukke weg en

een bomenrij. De ontwikkeling heeft om die reden geen wezenlijke invloed op dit EHS-gebied. Door de ontwikkeling zullen geen wezenlijke kenmerken van de provinciale groenstructuur worden aangetast. In de planvorming hoeft verder geen rekening gehouden te worden met planologisch beschermde gebieden.

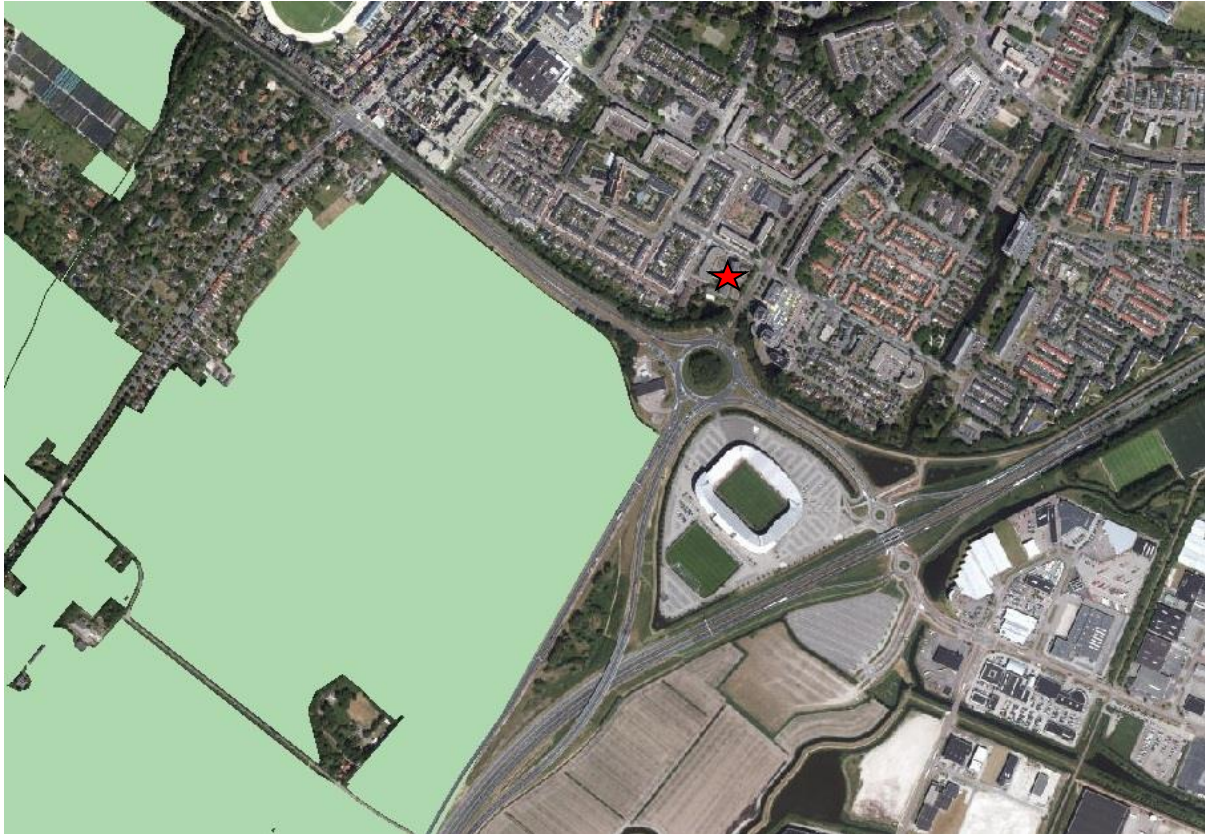

Fig. 13. Ligging EHS (lichtgroen vlak) ten opzichte van het plangebied (Rode ster).

Toetsing Flora- en faunawet

Vaatplanten

Er zijn tijdens het veldbezoek in het plangebied geen beschermde soorten vaatplanten aangetroffen. Vanuit de omgeving is de beschermde vaatplant Stofzaad (Wnb- andere soorten) bekend, een plant die in bossen en duinstruikgewas voorkomt. Het plangebied bestaat voor het grootste deel uit verharding en goed onderhouden perkjes, wat niet geschikt is voor stofzaad of andere beschermde vaatplanten. Het voorkomen van beschermde vaatplanten wordt op voorhand uitgesloten.

Grondgebonden zoogdieren

Het plangebied vormt mogelijk geschikt leefgebied voor enkele algemeen beschermde grondgebonden zoogdiersoorten zoals huisspitsmuis en veldmuis (Wnb- andere soorten met vrijstelling). Uit de omgeving zijn de boommarter, hermelijn, wezel en waterspitsmuis (Wnb-andere soorten) bekend. Sporen van beschermde grondgebonden zoogdieren zijn echter niet aangetroffen binnen en in de buurt van het plangebied.

Effectbeoordeling

Het plangebied biedt geen geschikte vaste rust- of verblijfplaatsen of foerageergebieden voor boommarter, hermelijn of wezel, gezien de stedelijke ligging. Ook voor de waterspitsmuis is de vijver

slechts zeer matig geschikt, gezien het frequente onderhoud aan de oevers van de vijver. De vijver blijft overigens intact. Negatieve effecten op zwaardere beschermde soorten grondgebonden zoogdieren zijn om die reden op voorhand uitgesloten. In het kader van de algemene zorgplicht is het noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor aanwezige individuen. Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden van individuen te voorkomen. In het kader van de algemene zorgplicht zijn geen specifieke maatregelen nodig.

Vleermuizen

Uit het plangebied en/of omgeving (0-1 km) zijn waarnemingen bekend van gewone en ruige dwergvleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis, meervleermuis, rosse vleermuis en watervleermuis. (Wnb-hrl). Tijdens het veldbezoek is gelet op de aanwezigheid van potentiële vaste verblijfplaatsen voor vleermuizen binnen het plangebied. De appartementen bevatten een veelheid aan open stootvoegen en ventilatieopeningen, die zeer geschikt zijn voor gebouwbewonende vleermuizen. De bomen bevatten geen holtes of gaten, geschikt voor vleermuizen. Ze kunnen echter wel fungeren als vliegroute. Het groen en de vijver kunnen dienen als foerageerplak voor vleermuizen.

Effectbeoordeling

Binnen het plangebied is het voorkomen van vaste rust- of verblijfplaatsen, foerageerplekken en vliegroutes voor vleermuizen niet uitgesloten. Nader onderzoek naar de functies van het plangebied voor vleermuizen is noodzakelijk.

Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn er rond het plangebied geen broedvogels waargenomen. Binnen het plangebied zijn geen nestlocaties aangetroffen. Langs de muur, in de perkjes met houtige opgaande begroeiing en in en onder de bomenrij is opgaande houtige begroeiing, waar broedvogels tot broeden kunnen komen. In de nabije omgeving zijn waarnemingen bekend van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten zoals huismus, gierzwaluw en diverse soorten roofvogels. Binnen het plangebied zijn voor deze soorten geen geschikte nestlocaties aangetroffen. Er zijn geen grote takkennesten aangetroffen. De daken van de appartementen zijn geen geschikte plek voor gierzwaluw of huismus. Er is voor genoemde vogels geen geschikt foerageergebied binnen het plangebied aanwezig.

Effectenbeoordeling

Het plangebied biedt geen huisvestingsmogelijkheden of foerageergebied voor uit de omgeving bekende huismus of gierzwaluw of roofvogels. Negatieve effecten voor vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten zijn op voorhand uitgesloten. Voor de voorgenomen ontwikkeling zal het appartementsgebouw worden gesloopt en er zal groen worden verwijderd. Door de werkzaamheden aan dit groen, en in de directe omgeving van de tuinen grenzend aan het plangebied kan er verstoring optreden van broedende vogels. Door werkzaamheden hier buiten de broedperiode (als broedseizoen kan de periode tussen half maart en half juli globaal worden aangehouden) uit te voeren dan wel te starten, wordt de kans op negatieve effecten geminimaliseerd. Indien op een locatie geen bewoonde nesten, broedende of nestelende vogels aanwezig zijn, mogen ook tijdens het broedseizoen werkzaamheden worden uitgevoerd. Door voor aanvang van werkzaamheden te inspecteren op aanwezige bewoonde nesten, legsels of nestjongen en, indien deze aanwezig zijn, de werkzaamheden uit te stellen tot nadat de jongen zijn uitgevlogen, wordt de kans op negatieve effecten voor vogels sterk verminderd.

Vissen, amfibieën en reptielen

Binnen het plangebied is oppervlaktewater aanwezig. Er zijn echter vanuit de omgeving geen beschermde vissen bekend. Uit het plangebied en/of omgeving (0-1 km) zijn waarnemingen bekend van de rugstreeppad (Wnb-hrl). Het voorkomen rugstreeppad wordt in de huidige situatie op voorhand uitgesloten vanwege het ontbreken van geschikt leefgebied. Het is niet geheel uitgesloten dat een zwervend exemplaar van een algemene amfibieënsoort als gewone pad (tabel 1) binnen het plangebied voorkomt. Negatieve effecten op zowel algemeen en zwaarder beschermde soorten amfibieën en reptielen worden op voorhand uitgesloten.

Effectenbeoordeling

Het voorkomen van de rugstreeppad in de huidige situatie is weliswaar uitgesloten, maar rugstreeppadden hebben een voorkeur voor vergraafbare grond, wat kan ontstaan tijdens de bouwwerkzaamheden. Indien tijdens het bouwrijp maken van het plangebied stagnerend water aanwezig is gedurende het zomerhalfjaar (april-september) zijn negatieve effecten voor rugstreeppad niet op voorhand uit te sluiten. Door het plangebied af te zetten met een amfibieënscherm, zijn negatieve effecten voor rugstreeppad uit te sluiten. Voor soorten van tabel 1 geldt een algemene vrijstelling van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen. In het kader van de algemene zorgplicht is het echter wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen. Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden van individuen te voorkomen. In het kader van de algemene zorgplicht zijn geen specifieke maatregelen nodig.

Beschermde ongewervelde diersoorten

Uit de directe omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van de beschermde ongewervelde diersoort duinparelmoervlinder. Het plangebied biedt echter geen geschikt biotoop voor deze en andere beschermde ongewervelde diersoorten vanwege het ontbreken van geschikte waardplanten. Negatieve effecten voor beschermde ongewervelde soorten zijn daarmee op voorhand uitgesloten.

Conclusie en aanbevelingen

- Binnen het plangebied is het voorkomen van vaste rust- of verblijfplaatsen, foerageerplekken en vliegroutes voor vleermuizen niet uitgesloten. Nader onderzoek naar de functies van het plangebied voor vleermuizen is noodzakelijk.
- Naar verwachting kunnen vogels tot broeden komen in de opgaande begroeiing binnen en langs het plangebied. Tijdens de werkzaamheden kan er verstoring van broedvogels plaatsvinden. Door werkzaamheden in de directe omgeving van de bomen buiten de broedperiode (als broedseizoen kan de periode tussen half maart en half juli globaal worden aangehouden) uit te voeren dan wel te starten, wordt de kans op negatieve effecten geminimaliseerd. Indien op een locatie geen bewoonde nesten, broedende of nestelende vogels aanwezig zijn, mogen ook tijdens het broedseizoen werkzaamheden worden uitgevoerd. Door voor aanvang van werkzaamheden te inspecteren op aanwezige bewoonde nesten, legsels of nestjongen en, indien deze aanwezig zijn, de werkzaamheden uit te stellen tot nadat de jongen zijn uitgevlogen, wordt de kans op negatieve effecten voor vogels sterk verminderd.
- Binnen het plangebied zijn geen zwaarder beschermde soorten vaatplanten, grondgebonden zoogdieren, vogels, vissen, amfibieën, reptielen en overige ongewervelden (zoals bijv. zeldzame dagvlinders en libellen) te verwachten. Negatieve effecten voor deze soortgroepen zijn op voorhand uitgesloten met inachtneming van de zorgplicht.
- De algemene zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dieren en planten. In het kader van de algemene zorgplicht is het noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor aanwezige individuen.

Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden van individuen te voorkomen. In het kader van de algemene zorgplicht zijn echter geen specifieke maatregelen nodig.